

Sterke nadruk op mensen- en arbeidsrechten bij convenant pensioenbeleggers

Ruim zeventig pensioenfondsen hebben zich aangesloten bij het convenant verantwoord beleggen. Dit convenant, dat nadruk legt op mensen- en arbeidsrechten, is opgesteld in overleg met de vakbonden, zes maatschappelijke organisaties zoals Amnesty en Oxfam Novib en drie ministeries.

Vandaag presenteren de opstellers van het Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Pensioenfondsen (IMVB-convenant) het document in Nieuwspoort in Den Haag. De SER coördineert sinds 2014 deze zogeheten IMVO-convenanten. In acht sectoren zijn dergelijke convenanten al afgesloten. Zo kennen het bank- en verzekeringswezen ook IMVO-convenanten.

De lijst met namen van pensioenfondsen die hebben getekend verschijnt vandaag na de ondertekening in Nieuwspoort.

Convenant Internationaal
 Maatschappelijk Verantwoord
 Beleggen Pensioenfondsen

Pensioenfonds DSM Nederland en Algemeen Pensioenfonds KLM hebben zelf al bekendgemaakt dat hun handtekening onder het convenant staat.

Fondsen die het convenant onderteken, moeten binnen twee jaar Oeso-richtlijnen verankeren in hun esg-beleid. In die richtlijnen staat hoe ze risico's moeten opsporen en hoe ze daarover

Pensioenfonds Gasunie zet nog geen handtekening

Pensioenfonds Gasunie meldt achter de inhoud van het IMVB-convenant te staan, maar dat het fonds zich niet al aansluit bij de ondertekenaars. Als

moeten te rapporteren. Er komt een monitoringcommissie die kijkt of pensioenfondsen doen wat ze hebben toegezegd.

reden noemt het pensioenfonds, dat €1,6 mrd onder beheer heeft, dat het onduidelijk is wat de kosten zijn van de invoering van het convenant. Als die meevallen, wil het fonds op termijn het convenant alsnog ondertekenen.

Tien vragen over het IMVB-convenant voor de pensioensector.

Waarom is zo'n convenant nodig?

Zo'n convenant biedt alle soorten pensioenfondsen de kans zich aan te sluiten. De samenwerking met vakbonden, ngo's en ministeries is ook van belang voor pensioenfondsen', zegt Edith Maat van de Pensioenfederatie. Zij was betrokken bij de onderhandelingen die in het voorjaar van vorig jaar zijn begonnen.

Veel pensioenfondsen onderschrijven al UN PRI en UN Global Conduct. Wat voegt dit convenant toe?

'Dit convenant neemt de Oeso-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles for business and human rights als uitgangspunt', zegt Jacqueline Cramer, voormalig minister van Vrom en onafhankelijk voorzitter van het overleg over het convenant. 'Die richtlijnen zijn meer uitgewerkt dan bijvoorbeeld UN Global Conduct. Op basis van de Oeso-richtlijnen kunnen fondsen en hun vermogensbeheerders gericht onderzoek doen naar de risico's op het gebied van mensenrechten, arbeidsomstandigheden en milieu.'

Edith Maat

Wie zaten er aan tafel?

De pensioensector werd vertegenwoordigd door de Pensioenfederatie en enkele pensioenfondsen. Zes maatschappelijke organisaties (Oxfam Novib, PAX, Amnesty International Nederland, Save the Children Nederland, World Animal Protection en Natuur & Milieu) en drie vakbonden (FNV, CNV en VCP) deden mee aan de onderhandelingen. Verder waren er vertegenwoordigers van de ministeries van Financiën, Sociale Zaken en Buitenlandse Handel & Ontwikkelingssamenwerking.

Hoe moeten fondsen te werk gaan?

Ze moeten hun beleggingsportefeuille doorlichten op mogelijke misstanden zoals beschreven in de OESO-richtlijnen. Die richtlijnen moeten ook een plek krijgen in de overeenkomsten met vermogensbeheerders. De volgende stap is een plan hoe ze bedrijven of landen willen aanspreken om schendingen van mensen- en arbeidsrechten op te sporen en te voorkomen.

Hoe komen fondsen erachter wat er speelt bij de bedrijven waarin ze beleggen?

‘We beginnen niet bij nul. De geactualiseerde Oeso-richtlijnen bestaan al sinds het begin van de eeuw’, zegt Cramer. ‘Bij die richtlijnen is ook een manier van rapporteren ontwikkeld. Steeds meer bedrijven rapporteren volgens het Global Reporting Initiative. Daardoor krijgen beleggers beter inzicht in de wijze waarop ondernemingen omgaan met zaken zoals mensenrechten en milieuvervuiling. Bedrijven die niet rapporteren voelen de druk om dat wel te gaan doen.’

Jacqueline Cramer

Welke rol speelt de overheid?

‘Nederlands heeft een netwerk van ambassades en consulaten. Die kunnen ook een rol spelen. Verder heeft Nederland ervaring met het aankaarten van bepaalde problemen in internationale, publieke gremia, zoals de VN en Oeso. Daar kunnen beleggers hun voordeel mee doen’, aldus Cramer. ‘Je staat sterker als je thema’s aankaart via verschillende kanalen. Vakbonden en ngo’s hebben weer hun eigen internationale netwerk.’

Er komen zes casussen volgend jaar. Wat is het doel van die projecten?

In het convenant wordt een onderscheid gemaakt tussen het brede en het diepe spoor. Het brede spoor geldt voor alle aangesloten pensioenfondsen. Hierin staat beschreven hoe pensioenfondsen hun beleggingen moeten doorlichten op mogelijke negatieve impact en wat de vervolgstappen zijn. Ook laat het brede spoor zien hoe pensioenfondsen hierover moeten rapporteren.

Het diepe spoor is voor de voorhoede van fondsen die een extra stap willen zetten. Die fondsen selecteren een aantal specifieke onderwerpen of sectoren. De onderwerpen hebben vooral te maken met mensen- en arbeidsrechten. Cramer: ‘We moeten nog bepalen welke onderwerpen we gaan aanpakken. Dat was nog niet mogelijk omdat we nog niet wisten welke pensioenfondsen zouden deelnemen. Nu zijn er elf fondsen die zich hebben aangemeld. Met die fondsen bepalen we de projecten. Het kan een onderwerp zijn zoals landonteigening, maar ook een specifieke sector of een land.’

‘De aanpak van dat soort zaken is een delicaat proces. Soms kunnen we nog niet bekendmaken wat we precies gaan doen. Dat heeft onder meer te maken met de veiligheid van de mensen die zijn aangesloten bij een vakbond of ngo of met bedrijfsvertrouwelijkheid. Doel van de projecten is dat we leren hoe we onderwerpen het beste gezamenlijk kunnen aanpakken’, aldus Cramer.

‘Het idee is dat andere fondsen kunnen leren van de ervaringen van de fondsen die hieraan werken’, zegt Maat. ‘Die groep fondsen is divers. Er zijn beroeps-, bedrijfstak- en ondernemingsfondsen en ze zijn zowel groot als middelgroot.’ In januari wordt de eerste casus bekendgemaakt.

Waarom hebben ruim honderd pensioenfondsen niet getekend?

‘Het zijn vooral de kleinere fondsen die zich nog niet hebben aangesloten’, zegt Cramer. ‘Ondanks de tijdsdruk hebben 73 pensioenfondsen het convenant ondertekend. Die vertegenwoordigen zo’n 90% van het belegd vermogen. Daar ben ik trots op. Dat had ik niet durven dromen. Ons doel was 75%.’

‘Sommige fondsen hadden geen gelegenheid het convenant tijdig voor te leggen aan het bestuur’, aldus Maat. ‘We verwachten dat de komende maanden meer pensioenfondsen zich zullen aansluiten. Ik ben heel gelukkig dat er zo’n breed draagvlak is onder pensioenfondsen voor dit convenant.’ Geen enkel pensioenfonds heeft volgens de Pensioenfederatie expliciet gezegd niet te willen tekenen. Pensioenfonds Gasunie wil de zaak nog even aankijken (zie kader).

Hoe zit het met de kosten om dit convenant in te voeren?

Dat verschilt per fonds. Als een fonds al een uitgewerkt esg-beleid heeft, zullen de kosten lager uitvallen dan bij een fonds dat pas begint met duurzaam beleggen. ‘We hebben het niet uitgerekend’, zegt Cramer. ‘Het hangt onder meer van de afspraken die een fonds heeft met zijn vermogensbeheerders.’

Wie houdt de voortgang van het convenant in de gaten?

De Stuurgroep bewaakt de voortgang en stel bijvoorbeeld vast welke instrumenten de pensioenfondsen moeten gebruiken. De Stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de vier geledingen (pensioenfondsen, overheid, vakbonden en ngo’s). Er komt ook een onafhankelijke voorzitter. De Stuurgroep benoemt een monitoringscommissie. Geschillen worden voorgelegd aan deze Stuurgroep. Als een partij niet wil meewerken aan de oplossing van de Stuurgroep kan dit orgaan besluiten het convenant voor die partij op te zeggen.

OESO-richtlijnen

In de OESO-richtlijnen waarop het convenant zich baseert staat onder meer:

Ondernemingen dienen 'bij te dragen aan de afschaffing van elke vorm van gedwongen arbeid of dwangarbeid en adequate stappen te ondernemen opdat gedwongen arbeid of dwangarbeid niet voorkomt in hun activiteiten.'

Ondernemingen behoren 'doeltreffende maatregelen te nemen om de gezondheid en de veiligheid van hun werknemers in de werkomgeving zeker te stellen.'

Bedrijven dienen 'manieren te zoeken om ongunstige effecten op mensenrechten te voorkomen of te verminderen wanneer deze effecten direct verbonden zijn aan hun bedrijfsactiviteiten, producten of diensten via een zakelijke relatie, zelfs als zij zelf niet bijdragen aan deze effecten'.

Door Frank van Alphen

Meest gelezen

Interview | 'Het opdrogen van liquiditeit hadden we niet voorzien'

DNB biedt advies aan over invulling sleutelfuncties

Pensioenfonds ANWB wil naar apf